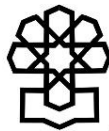

**اظهار نظر کارشناسی درباره گزارش شور دوم کمیسیون اجتماعی در خصوص:
« طرح اصلاح جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت
جمهوری اسلامی ایران »**

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۲-۲۰۶۵۲

کد موضوعی: ۲۹۰

دوره دوازدهم - سال اول

ثبت: ۲۹۶

عنوان گزارش: اظهارنظر کارشناسی درباره گزارش شور دوم کمیسیون اجتماعی درخصوص: «طرح اصلاح جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران»

نام دفتر: مطالعات مدیریت (گروه منابع انسانی و امور استخدامی)

نوع گزارش: طرح/لایحه ■، نظارتی □، راهبردی □، پیش‌نویس قانونی □

تهیه و تدوین‌کننده: سیدمجتبی شهرآئینی

همکار: احمد قلی‌پور (دفتر مطالعات مدیریت)

ناظران علمی: مهدی عبدالحمید، حسین اصلی‌پور

ناظر علمی خارج از مرکز: مسعود بنافی (عضو هیئت علمی دانشکده حکمرانی دانشگاه تهران)

اظهارنظرکنندگان: محمدعلی اشراقی‌جزی، حسین محمدی‌احمدآبادی (دفتر مطالعات حقوقی)،

محمد مهدی جعفری (دفتر مطالعات بخش عمومی)، نورعلی عبداللهی (دفتر مطالعات مدیریت)، سیدعلی

حامی (دفتر مطالعات مدیریت).

مدیر مطالعه: سیدمجتبی شهرآئینی

صفحه‌آرا: ساجده زارع مرزی، سارا پیرولی

ویراستار ادبی: ناهید عطاردی

واژه‌های کلیدی:

۱. فوق‌العاده خاص

۲. شهرداری‌ها

۳. برنامه هفتم پیشرفت

۴. دستگاه‌های اجرایی

۵. نهادهای عمومی غیردولتی

تاریخ شروع مطالعه: ۱۴۰۴/۰۲/۲۰

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۲/۲۰

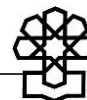
به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۱	خلاصه مدیریتی
۳	۱. مقدمه
۴	۲. پیشینه
۴	۲-۱. سوابق مطالعاتی در مرکز پژوهش‌های مجلس
۵	۲-۲. سوابق تقنینی
۵	۳. ارزیابی طرح
۱۰	۴. جمع‌بندی
۱۲	منابع و مآخذ

فهرست جداول

۴	جدول ۱. سوابق مطالعات و پژوهش‌ها
۵	جدول ۲. سوابق تقنینی

اظهار نظر کارشناسی درباره گزارش شور دوم کمیسیون اجتماعی در خصوص:
طرح اصلاح جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه پنج ساله هفتم
پیشرفت جمهوری اسلامی ایران

چکیده

براساس جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#)، دولت مجاز شده نسبت به وضع فوق العاده خاص مشمول کسور برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی اقدام قانونی به عمل آورد. این در حالی است که براساس بند (پ) ماده (۱) قانون مذکور، تعریف دستگاه اجرایی در این قانون شامل عمده دستگاه‌های اجرایی خارج از قوه مجریه نظیر نهادهای عمومی غیردولتی نمی‌شود. براین اساس گزارش شور دوم کمیسیون اجتماعی در خصوص طرح حاضر درصدد تسری حکم این جزء به سایر دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) [قانون مدیریت خدمات کشوری](#)، نیروهای مسلح و سایر نهادهای زیر نظر مقام معظم رهبری، مجلس، قوه قضائیه، شورای نگهبان، مجلس خبرگان رهبری، مجمع تشخیص مصلحت نظام و شورای عالی امنیت ملی است. همچنین در گزارش مذکور برخی احکام انضباط بخش نظیر تعیین ضوابط و سقف این فوق العاده خاص، تبیین دامنه تاثیرگذاری آن در سایر اقلام پرداخت و سازوکار گزارش دهی اجرای آن، به جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#) الحاق شده‌اند. بنابراین و با توجه به اینکه از منظر اهداف قانون گذار از وضع این فوق العاده خاص (عدالت در پرداخت‌ها، نگره‌داشت و ارتقای بهره‌وری، انگیزه و کیفیت سرمایه انسانی و تقویت امور حاکمیتی) تفاوتی بین دستگاه‌های اجرایی مشمول و غیرمشمول در جزء مذکور وجود ندارد، کلیات گزارش شور دوم کمیسیون اجتماعی درباره طرح حاضر مورد تایید است.

خلاصه مدیریتی

مسئله اصلی

به موجب جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#)، دولت مجاز شده نسبت به وضع فوق العاده خاص مشمول کسور اقدام قانونی به عمل آورد. همچنین در بند (پ) ماده (۱) این قانون، برخلاف ماده (۵) [قانون مدیریت خدمات کشوری](#)، دستگاه‌های اجرایی به‌عنوان وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی زیرمجموعه قوه مجریه و شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۴) قانون محاسبات عمومی کشور و موضوع ماده (۴) [قانون مدیریت خدمات کشوری](#) تعریف شده‌اند. براین اساس عمده دستگاه‌های اجرایی خارج از قوه مجریه، مشمول فوق العاده خاص موضوع این جزء نمی‌شوند. در این راستا گزارش شور دوم کمیسیون اجتماعی در خصوص طرح اصلاح جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت](#) جمهوری اسلامی ایران، درصدد تسری حکم این جزء به سایر دستگاه‌های اجرایی

موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، نیروهای مسلح و سایر نهادهای زیرنظر مقام معظم رهبری، مجلس، قوه قضائیه، شورای نگهبان، مجلس خبرگان رهبری، مجمع تشخیص مصلحت نظام و شورای عالی امنیت ملی است. همچنین در گزارش مذکور برخی احکام انضباطبخش نظیر تعیین ضوابط و سقف این فوق‌العاده خاص، تبیین دامنه تاثیرگذاری آن در سایر اقلام پرداخت و سازوکار گزارش‌دهی اجرای آن، به جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت الحاق شده‌اند.

نقاط قوت و ضعف طرح

براساس صدر ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت و جزء (۳) بند (ب) این ماده، اهداف و مقاصد ناظر بر وضع فوق‌العاده خاص موردنظر به شرح ذیل است.

- ارتقای بهره‌وری سرمایه انسانی
- افزایش انگیزه کارکنان دولت برای ارائه خدمات کیفی
- توسعه کیفی کارکنان
- عدالت در پرداخت‌ها
- افزایش بهره‌وری نیروی انسانی
- نگاه‌داشت نیروی انسانی
- تقویت امور حاکمیتی و نظارتی

براین اساس، به‌نظر می‌رسد اهداف و مقاصد ناظر بر وضع این فوق‌العاده خاص با دامنه شمول درنظر گرفته شده برای آن، تطابق و هماهنگی نداشته و اهداف و مقاصد مذکور درخصوص سایر دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، نیروهای مسلح و سایر نهادهای زیرنظر مقام معظم رهبری، مجلس، شورای نگهبان، مجلس خبرگان رهبری، مجمع تشخیص مصلحت نظام و شورای عالی امنیت ملی نیز صادق است. بنابراین از منظر اهداف قانون‌گذار از وضع این فوق‌العاده خاص تفاوتی بین دستگاه‌های اجرایی مشمول و غیرمشمول وجود ندارد. بنابراین گسترش دامنه شمول فوق‌العاده خاص موضوع جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت، به دستگاه‌های اجرایی و نهادهای مذکور از جمله نقاط قوت گزارش شور دوم کمیسیون اجتماعی درخصوص طرح حاضر محسوب می‌شود. از جمله دیگر نقاط قوت این گزارش می‌توان به برخی احکام انضباطبخش نظیر تعیین ضوابط و سقف این فوق‌العاده خاص، تبیین دامنه تاثیرگذاری آن در سایر اقلام پرداخت و سازوکار گزارش‌دهی اجرای آن اشاره کرد.

پیشنهادات مرکز پژوهش‌ها

عبارت انتهایی تبصره (۲) ماده واحده گزارش شور دوم کمیسیون اجتماعی مبنی بر اینکه درخصوص کارکنان شهرداری‌ها، پرداخت این فوق‌العاده با نظر وزیر کشور و متناسب با درجه شهرداری‌ها امکان‌پذیر است، دارای ابهام و مغایر جزء سوم بند نهم سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری ارزیابی می‌شود. عبارت مذکور از این جهت که مشخص

نیست ترتیبات مندرج در ماده (۷۴) قانون مدیریت خدمات کشوری در این خصوص لازم‌الاجرا است یا خیر، دارای ابهام است. هر چند به نظر می‌رسد از منظر حقوقی رعایت ترتیبات مذکور در این خصوص ضروری است، اما تجربه قانون‌گذاری در حوزه نظام جبران خدمات کارکنان دولت نشان می‌دهد کوچک‌ترین ابهام در نگارش قانون می‌تواند مورد سوءاستفاده برخی از گروه‌های ذی‌نفع قرار گیرد. بر این اساس و با توجه به ضرورت نفی تبعیض ناروا، موضوع بند نهم اصل سوم قانون اساسی، و هماهنگی در تعیین و پرداخت فوق‌العاده مذکور، پیشنهاد می‌شود عبارت «در خصوص کارکنان شهرداری‌ها، پرداخت این فوق‌العاده با نظر وزیر کشور و متناسب با درجه شهرداری‌ها امکان‌پذیر است.» از تبصره دوم ماده واحده حذف گردد.

۱. مقدمه

کارآمدی سرمایه انسانی دولت و عدالت‌محوری در نظام جبران خدمات کارکنان بخش عمومی یکی از ملزومات اساسی تحقق نظام اداری صحیح و رفع تبعیضات ناروا، موضوع بند دهم اصل سوم [قانون اساسی](#)، محسوب شده و نقش مهمی در کارآمدی و ارتقای بهره‌وری و عملکرد بخش عمومی برعهده دارد [۱]. همچنین در بند ششم سیاست‌های کلی نظام اداری^۱ بر رعایت عدالت در نظام پرداخت و جبران خدمات تاکید شده است. بر این اساس قانون‌گذار در جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران](#)، به منظور ارتقای بهره‌وری سرمایه انسانی، افزایش انگیزه کارکنان دولت برای ارائه خدمات کیفی، توسعه کیفی کارکنان، عدالت در پرداخت‌ها، افزایش بهره‌وری و نگهداشت نیروی انسانی در دستگاه‌های اجرایی و نیز تقویت امور حاکمیتی و نظارتی، دولت را مجاز نموده نسبت به وضع فوق‌العاده خاص مشمول کسور اقدام قانونی به عمل آورد. این در حالی است که با توجه به تعریف دستگاه اجرایی در بند (پ) ماده (۱) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#)^۲، بسیاری از دستگاه‌های اجرایی خارج از قوه مجریه، مشمول حکم مندرج در جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون مذکور نمی‌شوند. در این راستا گزارش شور اول کمیسیون اجتماعی در خصوص طرح اصلاح جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران](#)، در صدد تسری حکم این جزء به شهرداری‌ها^۳ بود. این در حالی است که عدم توجه به مطالبات سایر دستگاه‌های اجرایی غیرمشمول این فوق‌العاده خاص و همچنین کم‌توجهی به ضرورت درج برخی از احکام انضباط‌بخش در این خصوص موجب شد، پس از تصویب کلیات طرح حاضر در جلسه مورخ ۱۰ اردیبهشت‌ماه سال جاری، با حدود هفتاد و پنج درصد رای موافق^۴، رئیس مجلس شورای اسلامی به منظور رفع ایرادات و ابهامات مذکور، حاضر حاضر را مجدداً به

۱. رعایت عدالت در نظام پرداخت و جبران خدمات با تأکید بر عملکرد، توانمندی، جایگاه و ویژگی‌های شغل و شاغل و تأمین حداقل معیشت با توجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی.

۲. دستگاه‌های اجرایی: وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی زیرمجموعه قوه مجریه و شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۴) قانون محاسبات عمومی کشور ۱/۴/۱۳۶۶ و موضوع ماده (۴) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۸/۷/۱۳۸۶.

۳. شهرداری‌های کشور به‌عنوان یکی از مهمترین نهادهای عمومی غیردولتی و ارائه‌دهنده طیف وسیع و متنوعی از خدمات عمومی به شهروندان، در چند دهه اخیر تغییر و تحولات زیادی را در زمینه قوانین و مقررات حوزه اداری و استخدامی تجربه کرده‌اند [۲] که آخرین مورد آن بند (ز) ماده (۸۵) قانون برنامه هفتم پیشرفت مبنی بر لزوم تصویب نظام جامع مدیریت منابع انسانی شهرداری‌ها (به استثنای شهرداری تهران) توسط هیأت وزیران است.

۴. شایان ذکر است که با توجه به اینکه طرح حاضر اصلاح قانون برنامه هفتم پیشرفت محسوب می‌شود، بنابراین برای تصویب نیازمند دو سوم رای نمایندگان است.

کمیسیون اجتماعی ارجاع داد. براین اساس گزارش شور دوم کمیسیون اجتماعی در خصوص طرح اصلاح جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران، درصدد تسری حکم این جزء به سایر دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، نیروهای مسلح و سایر نهادهای زیرنظر مقام معظم رهبری، مجلس، قوه قضائیه، شورای نگهبان، مجلس خبرگان رهبری، مجمع تشخیص مصلحت نظام و شورای عالی امنیت ملی است. گفتنی است که دوفوریت طرح حاضر در جلسه مورخ ۳ اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۴ صحن علنی مجلس شورای اسلامی، با حدود هشتاد و یک درصد رای موافق تصویب شد. براساس توضیحات مذکور در گزارش حاضر پس از مرور پیشینه مطالعاتی و تقنینی این موضوع، به ارزیابی کارشناسی گزارش شور دوم کمیسیون اجتماعی در خصوص طرح حاضر پرداخته می‌شود.

۲. پیشینه

۱-۲. سوابق مطالعاتی در مرکز پژوهش‌های مجلس

مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارش‌های متعددی به تحلیل و بررسی امتیازات و فوق‌العاده‌های خاص و ویژه در نظام جبران خدمت کارکنان بخش عمومی و همچنین امور اداری و استخدامی شهرداری‌های کشور پرداخته است. در این راستا در جدول ۱ پیشینه برخی از پژوهش‌ها و مطالعات انجام شده در این حوزه مطرح شده است.

جدول ۱. سوابق مطالعات و پژوهش‌ها

ردیف	عنوان گزارش	پژوهشگران	سال انتشار	شماره مسلسل	نام دفتر
۱	اظهارنظر کارشناسی درباره گزارش کمیسیون اجتماعی در خصوص: طرح اصلاح جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران.	سیدمجتبی شهرآئینی	۱۴۰۴	۲۰۶۵۲-۱	مطالعات مدیریت
۲	اظهارنظر کارشناسی درباره طرح: اصلاح جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران	سیدمجتبی شهرآئینی	۱۴۰۴	۲۰۶۵۲	مطالعات مدیریت
۳	اظهارنظر کارشناسی درباره: «طرح تسری فوق‌العاده خاص کارمندان سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور به کارکنان اداری قوه قضائیه»	سیدمجتبی شهرآئینی	۱۴۰۰	۱۷۶۳۷	مطالعات مدیریت
۴	اظهارنظر کارشناسی درباره: «طرح تسری قانون مدیریت خدمات کشوری به شهرداری‌ها»	سیدمجتبی شهرآئینی	۱۴۰۰	۱۷۵۸۰	مطالعات مدیریت
۵	بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور (۱۲): موضوع تبصره (۱۲) حقوق و دستمزد	سیدمجتبی شهرآئینی	۱۴۰۳	۲۰۱۹۹	مطالعات مدیریت
۶	اظهارنظر کارشناسی درباره: «طرح تسری قانون فوق‌العاده خاص کارمندان سازمان‌های پزشکی قانونی و انتقال خون به کارمندان سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای»	-	۱۳۹۲	۱۳۹۰۵	مطالعات بخش عمومی

ردیف	عنوان گزارش	پژوهشگران	سال انتشار	شماره مسلسل	نام دفتر
۷	اظهارنظر کارشناسی درباره: «طرح تسری قانون فوق العاده خاص کارمندان سازمان های پزشکی قانونی کشور و انتقال خون ایران به کارکنان سازمان بهزیستی کشور»	-	۱۳۹۱	۱۲۷۱۷-۱	مطالعات برنامه و بودجه
۸	اظهارنظر کارشناسی درباره: «طرح تسری قانون فوق العاده خاص کارکنان سازمان های پزشکی قانونی کشور و انتقال خون ایران به کارکنان مؤسسه تحقیقات واکسن و سرم سازی رازی»	محمدرضا مالکی	۱۳۹۱	۱۲۷۷۸	مطالعات برنامه و بودجه
۹	اظهارنظر کارشناسی درباره: «طرح فوق العاده خاص پرسنل سازمان پزشکی قانونی»	محمدرضا مالکی، احمد مرکزالمیری	۱۳۸۹	۱۰۶۷۱	مطالعات برنامه و بودجه

مأخذ: یافته‌های پژوهش.

۲-۲. سوابق تقنینی

در جدول ۲ پیشینه قوانین و مقررات در خصوص فوق العاده‌های خاص و نظام اداری و استخدامی شهرداری‌ها مطرح شده است.

جدول ۲. سوابق تقنینی

ردیف	نام قانون	تاریخ تصویب	شماره ماده
۱	قانون مدیریت خدمات کشوری	۱۳۸۶	۶۸
۲	قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت	۱۳۷۰	۶
۳	قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران	۱۴۰۳	۸۵
۴	قانون فوق العاده خاص کارمندان سازمان های پزشکی قانونی و انتقال خون ایران	۱۳۹۰	-
۵	قانون تسری فوق العاده خاص کارمندان سازمان های پزشکی قانونی و انتقال خون ایران به کارمندان سازمان دامپزشکی کشور و سازمان زندان ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور	۱۳۹۱	-
۶	قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴ - ۱۳۹۰)	۱۳۸۹	۵۰

مأخذ: همان.

۳. ارزیابی طرح

۱. براساس جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#)، دولت مجاز شده نسبت به وضع فوق العاده خاص مشمول کسور اقدام قانونی به عمل آورد. همچنین در بند (پ) ماده (۱) این قانون، برخلاف ماده (۵) [قانون مدیریت خدمات کشوری](#)^۱، دستگاه‌های اجرایی به‌عنوان وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی زیرمجموعه قوه مجریه و شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۴) [قانون محاسبات عمومی کشور](#)^۲ و موضوع ماده (۴) [قانون مدیریت خدمات کشوری](#) تعریف شده‌اند در حالی که براساس ماده (۵) [قانون مدیریت خدمات کشوری](#) انواع دستگاه‌های اجرایی کشور در چهار دسته با عناوین

۱. کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت‌های دولتی و کلیه دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر و یا تصریح نام است از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی، بانک‌ها و بیمه‌های دولتی، دستگاه اجرایی نامیده می‌شوند.

۲. شرکت دولتی واحد سازمانی مشخصی است که با اجازه قانون به صورت شرکت ایجاد شود و یا به حکم قانون و یا دادگاه صالح ملی شده و یا مصادره شده و به‌عنوان شرکت دولتی شناخته شده باشد و بیش از ۵۰ درصد سرمایه آن متعلق به دولت باشد. هر شرکت تجاری که از طریق سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی ایجاد شود، مادام که بیش از پنجاه درصد سهام آن متعلق به شرکت‌های دولتی است، شرکت دولتی تلقی می‌شود.

وزارتخانه^۱، موسسه دولتی^۲، موسسه یا نهاد عمومی غیردولتی و شرکت دولتی^۳ تقسیم‌بندی می‌شوند. براین اساس عمده دستگاه‌های اجرایی خارج از قوه مجریه، نظیر نهادها و موسسات عمومی غیردولتی و موسسات دولتی زیرمجموعه قوای مقننه و قضائیه، مشمول فوق‌العاده خاص موضوع جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت نمی‌شوند. این در حالی است که براساس جزء مذکور و صدر ماده (۱۰۶) قانون یادشده، اهداف و مقاصد ناظر بر وضع فوق‌العاده خاص موردنظر به شرح ذیل است.

- ارتقای بهره‌وری سرمایه انسانی
- افزایش انگیزه کارکنان دولت برای ارائه خدمات کیفی
- توسعه کیفی کارکنان
- عدالت در پرداخت‌ها
- افزایش بهره‌وری نیروی انسانی
- نگه‌داشت نیروی انسانی
- تقویت امور حاکمیتی و نظارتی

براساس توضیحات فوق‌الذکر، به نظر می‌رسد اهداف و مقاصد ناظر بر وضع این فوق‌العاده خاص با دامنه شمول در نظر گرفته شده برای آن، تطابق و هماهنگی نداشته و اهداف و مقاصد مذکور درخصوص سایر دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، نیروهای مسلح و سایر نهادهای زیرنظر مقام معظم رهبری، مجلس، شورای نگهبان، مجلس خبرگان رهبری، مجمع تشخیص مصلحت نظام و شورای عالی امنیت ملی نیز صادق است. براین اساس تبصره (۱) ماده واحده گزارش شور دوم کمیسیون اجتماعی درخصوص طرح حاضر^۴ مبنی بر گسترش دامنه شمول فوق‌العاده خاص به تمامی دستگاه‌های اجرایی و نهادها مورد تایید است.^۵

۱. تعریف وزارتخانه براساس ماده (۱) قانون مدیریت خدمات کشوری به شرح ذیل است. واحد سازمانی مشخصی است که تحقق یک یا چند هدف از اهداف دولت را برعهده دارد و به موجب قانون ایجاد شده یا می‌شود و توسط وزیر اداره می‌گردد.

۲. تعریف موسسه دولتی براساس ماده (۲) قانون مدیریت خدمات کشوری به شرح ذیل است. واحد سازمانی مشخصی است که به موجب قانون ایجاد شده یا می‌شود و با داشتن استقلال حقوقی، بخشی از وظایف و اموری را که بر عهده یکی از قوای سه‌گانه و سایر مراجع قانونی می‌باشد انجام می‌دهد.

کلیه سازمان‌هایی که در قانون اساسی نام برده شده است در حکم مؤسسه دولتی شناخته می‌شود.

۳. تعریف شرکت دولتی براساس ماده (۴) قانون مدیریت خدمات کشوری و تبصره‌های آن به شرح ذیل است. بنگاه اقتصادی است که به موجب قانون برای انجام قسمتی از تصدی‌های دولت به موجب سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری جزو وظایف دولت محسوب می‌گردد، ایجاد و بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سهام و سهام آن متعلق به دولت می‌باشد. هر شرکت تجاری که از طریق سرمایه‌گذاری وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی منفرداً یا مشترکاً ایجاد شده مادام که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سهام آن‌ها منفرداً یا مشترکاً متعلق به واحدهای سازمانی فوق‌الذکر باشد شرکت دولتی است.

تبصره ۱- تشکیل شرکت‌های دولتی تحت هر یک از عناوین فوق‌الذکر صرفاً با تصویب مجلس شورای اسلامی مجاز است، همچنین تبدیل شرکت‌هایی که سهام شرکت‌های دولتی در آن‌ها کمتر از پنجاه درصد (۵۰٪) است با افزایش سرمایه به شرکت دولتی ممنوع است.

تبصره ۲- شرکت‌هایی که به حکم قانون یا دادگاه صالح، ملی و یا مصادره شده و شرکت دولتی شناخته شده یا می‌شوند، شرکت دولتی تلقی می‌گردند.

تبصره ۳- احکام «شرکت‌های دولتی» که در این قانون ذکر شده بر کلیه شرکت‌هایی که شمول قوانین و مقررات عمومی بر آن‌ها مستلزم ذکر یا تصریح نام است نیز اعمال خواهد شد.

۴. برقراری فوق‌العاده خاص موضوع این جزء در خصوص کارکنان سایر دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و همچنین نیروهای مسلح و سایر نهادهای زیر نظر مقام معظم رهبری، مجلس، قوه قضائیه، شورای نگهبان، مجلس خبرگان رهبری، مجمع تشخیص مصلحت نظام و شورای عالی امنیت ملی در سقف اعتبارات مصوب بودجه سنواری هر دستگاه با رعایت ماده (۷۴) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۰۷/۰۸ مجاز است.

۵. شایان ذکر است براساس مصوبه پیشین کمیسیون اجتماعی و مستند به قانون برنامه هفتم پیشرفت، قانون مدیریت خدمات کشوری، قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی، قانون الحاق بندهای «۱۱» و «۱۲» به قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی، قانون الحاق دو بند به قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳، قانون الحاق جهاد دانشگاهی به فهرست

۲. در چند دهه اخیر، نظام اداری و استخدامی کشور با تجارب ارزنده و متعددی در خصوص وضع فوق‌العاده‌های خاص، ویژه و عناوین مشابه برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی کشور مواجه بوده که استفاده از آن‌ها می‌تواند در بهبود سیاست‌گذاری‌های آتی در این حوزه نقش بسیار مهمی ایفا نماید. براین اساس در ماده (۶) [قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت](#)، مصوب ۱۳۷۰، به دولت اجازه داده شد در اجرای نظام هماهنگ پرداخت به منظور تطبیق وضع کارکنان دستگاهی مشمول مقررات خاص و جذب و نگهداری نیروهای مناسب برای مشاغل تخصصی و مدیریت در مواردی که در این قانون پیش‌بینی نشده است، فوق‌العاده‌های خاصی وضع نماید. واگذاری این اختیار گسترده به دولت، پس از گذشت چندین سال از تصویب قانون مذکور و وضع فوق‌العاده‌های خاص متعدد و با میزان‌های متفاوت، موجب شد، ظرفیتی که با هدف جذب و نگهداری نیروهای مناسب برای مشاغل تخصصی و مدیریت در دستگاه‌های اجرایی تصویب

[قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی](#)، [قانون تأسیس دهیاری‌های خودکفا در روستاهای کشور](#)، [قانون الحاق بنیاد امور بیماری‌های خاص به فهرست قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳](#)، [قانون هیئت‌امنای صرفه‌جویی ارزی در معالجه بیماران](#)، [قانون تشکیل بنیاد فرهنگی و هنری رودکی](#)، [قانون الحاق سازمان دانش‌آموزی جمهوری اسلامی ایران به فهرست قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳](#)، ماده (۵) [قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران](#)، [قانون الحاق صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر به فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی](#)، ماده (۱) [اساسنامه کمیته ملی پارالمپیک و قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور](#)، نهادها و دستگاه‌های اجرایی متعددی نظیر موارد ذیل مشمول فوق‌العاده خاص جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت نمی‌شدند:

- ۱- نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران
- ۲- دادگستری جمهوری اسلامی ایران
- ۳- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
- ۴- شورای عالی امنیت ملی
- ۵- مجلس شورای اسلامی
- ۶- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی
- ۷- مجلس خبرگان رهبری
- ۸- شورای نگهبان
- ۹- مجمع تشخیص مصلحت نظام
- ۱۰- دیوان عدالت اداری
- ۱۱- سازمان بازرسی کل کشور
- ۱۲- دیوان محاسبات کشور
- ۱۳- بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی.
- ۱۴- هلال احمر.
- ۱۵- کمیته امداد امام.
- ۱۶- بنیاد شهید انقلاب اسلامی.
- ۱۷- بنیاد مسکن انقلاب اسلامی.
- ۱۸- کمیته ملی المپیک ایران.
- ۱۹- بنیاد ۱۵ خرداد.
- ۲۰- سازمان تبلیغات اسلامی.
- ۲۱- سازمان تأمین اجتماعی.
- ۲۲- فدراسیون‌های ورزشی آماتوری جمهوری اسلامی ایران.
- ۲۳- مؤسسه‌های جهاد نصر، جهاد استقلال و جهاد توسعه زیر نظر جهاد سازندگی.
- ۲۴- شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی.
- ۲۵- کتابخانه حضرت آیت‌الله مرعشی نجفی (قم).
- ۲۶- جهاد دانشگاهی.
- ۲۷- دهیاری‌ها.
- ۲۸- بنیاد امور بیماری‌های خاص.
- ۲۹- هیئت‌امنای صرفه‌جویی ارزی در معالجه بیماران.
- ۳۰- بنیاد فرهنگی و هنری رودکی.
- ۳۱- سازمان دانش‌آموزی جمهوری اسلامی ایران.
- ۳۲- سازمان بورس و اوراق بهادار.
- ۳۳- صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر.
- ۳۴- کمیته ملی پارالمپیک.
- ۳۵- نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور.
- ۳۶- مرکز پژوهش‌های مجلس.
- ۳۷- دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی

شده بود، خود به عاملی برای تبعیض، بی‌عدالتی و عدم شفافیت در پرداخت‌ها مبدل گردد. همچنین با توجه به این که حکم مندرج در این جزء، موجد حق و تکلیف است، بنابراین عدم تعیین حدود و ثغور و ضوابط پرداخت این فوق‌العاده‌ها در ماده (۶) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت و جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت می‌تواند مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی^۱ مبنی بر قائلیت سمت نمایندگی به شخص نماینده و عدم قابلیت واگذاری آن به دیگری ارزیابی شود.^۲ براساس توضیحات فوق‌الذکر هر چند تبصره (۲) ماده واحده گزارش شور دوم کمیسیون اجتماعی در خصوص طرح حاضر^۳ مبنی بر تعیین سقف برای فوق‌العاده خاص موضوع این جزء مورد تایید است، اما عبارت انتهایی آن مبنی بر اینکه در خصوص کارکنان شهرداری‌ها، پرداخت این فوق‌العاده با نظر وزیر کشور و متناسب با درجه شهرداری‌ها امکان‌پذیر است، دارای ابهام و مغایر جزء سوم بند نهم سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری ارزیابی می‌شود. عبارت مذکور از این جهت که مشخص نیست ترتیبات مندرج در ماده (۷۴) قانون مدیریت خدمات کشوری^۴ در این خصوص لازم‌الاجرا است یا خیر، دارای ابهام است. هر چند به نظر می‌رسد از منظر حقوقی رعایت ترتیبات مذکور در این خصوص ضروری است، اما تجربه قانون‌گذاری در حوزه نظام جبران خدمات کارکنان دولت نشان می‌دهد کوچک‌ترین ابهام در نگارش قانون می‌تواند مورد سوءاستفاده برخی از گروه‌های ذی‌نفع قرار گیرد. براین اساس و با توجه به ضرورت نفی تبعیض ناروا، موضوع بند نهم اصل سوم قانون اساسی^۵، و هماهنگی در تعیین و پرداخت فوق‌العاده مذکور، پیشنهاد می‌شود عبارت «در خصوص کارکنان شهرداری‌ها، پرداخت این فوق‌العاده با نظر وزیر کشور و متناسب با درجه شهرداری‌ها امکان‌پذیر است.» از تبصره دوم ماده واحده حذف گردد.

۳. نظام‌های جبران خدمات کارکنان بخش عمومی متشکل از اجزا و مؤلفه‌های گوناگونی است که کارکنان مشمول این قوانین و مقررات متناسب با شرایط و ویژگی‌های مربوط به شغل، شاغل، عملکرد و... خود از آن‌ها به میزان‌های متفاوتی بهره‌مند می‌شوند. به‌عنوان مثال نظام حقوق و مزایای فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری متشکل از حقوق ثابت، فوق‌العاده‌های مستمر و فوق‌العاده‌های غیرمستمر بوده که این حق‌ها و فوق‌العاده‌ها دارای ویژگی‌ها و مختصات متفاوتی از حیث میزان و دامنه شمول هستند [۴]. همچنین نظام جبران خدمات قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت

۱. سمت نمایندگی قائم به شخص است و قابل واگذاری به دیگری نیست. مجلس نمی‌تواند اختیار قانون‌گذاری را به شخص یا هیأتی واگذار کند ولی در موارد ضروری می‌تواند اختیار وضع بعضی از قوانین را با رعایت اصل هفتاد و دوم به کمیسیون‌های داخلی خود تفویض کند، در این صورت این قوانین در مدتی که مجلس تعیین می‌نماید به‌صورت آزمایشی اجرا می‌شود و تصویب نهایی آن‌ها با مجلس خواهد بود. همچنین مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب دائمی اساسنامه سازمان‌ها، شرکت‌ها، مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت را با رعایت اصل هفتاد و دوم به کمیسیون‌های ذی‌ربط واگذار کند و یا اجازه تصویب آن‌ها را به دولت بدهد. در این صورت مصوبات دولت نباید با اصول و احکام مذهب رسمی کشور و یا قانون اساسی مغایرت داشته باشد. تشخیص این امر به ترتیب مذکور در اصل نود و ششم یا شورای نگهبان است. علاوه بر این، مصوبات دولت نباید مخالف قوانین و مقررات عمومی کشور باشد و به‌منظور بررسی و اعلام عدم مغایرت آن‌ها با قوانین مزبور باید ضمن ابلاغ برای اجرا به اطلاع رئیس مجلس شورای اسلامی برسد.

۲. هر چند شورای محترم نگهبان در بررسی مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه برنامه هفتم توسعه، حکم مذکور را مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی نشناخته است، اما به نظر می‌رسد با توجه به توضیحات یادشده، این حکم دارای ابهام و مغایر اصل مزبور است.
۳. حداکثر میزان فوق‌العاده خاص موضوع این جزء برای مشمولان قانون مدیریت خدمات کشوری تا سقف بیست و پنج هزار (۲۵۰۰۰) امتیاز و معادل ریالی آن برای سایر مشمولان است. در خصوص کارکنان شهرداری‌ها، پرداخت این فوق‌العاده با نظر وزیر کشور و متناسب با درجه شهرداری‌ها امکان‌پذیر است.

۴. به‌منظور هماهنگی در تعیین حقوق و مزایای کارمندان دستگاه‌های اجرایی، شورای حقوق و دستمزد با عضویت رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزیر امور اقتصادی و دارایی و دو نفر از وزرا به انتخاب هیأت وزیران و رئیس دستگاه ذی‌ربط و مجموعاً دو نفر نماینده از کمیسیون‌های اجتماعی و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی (به عنوان ناظر) تشکیل می‌شود، کلیه دستگاه‌های اجرایی اعم از اینکه مشمول مقررات این قانون باشند یا نباشند مکلفند قبل از اتخاذ تصمیم در مراجع قانونی ذی‌ربط برای تعیین و یا تغییر مبنای و مقررات حقوق و مزایای کارمندان خود و یا هر نوع پرداخت جدید موافقت شورای مذکور را کسب کنند. مصوبات و تصمیمات شورا پس از تایید رئیس جمهور قابل اجرا است.

۵. وظایف دبیرخانه شورای حقوق و دستمزد به عهده سازمان خواهد بود.

۶. رفع تبعیضات ناروا و ایجاد امکانات عادلانه برای همه، در تمام زمینه‌های مادی و معنوی.

مشکل از حقوق مبناء، فوق‌العاده شغل، فوق‌العاده خاص و... است [۵]. در این راستا هر چند در جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت، به شمول فوق‌العاده خاص موضوع این جزء در کسور بازنشستگی اشاره شده است، اما به سایر ویژگی‌های این فوق‌العاده اشاره‌ای نشده است. این مساله می‌تواند موجب بروز ابهاماتی در دامنه تاثیرگذاری این فوق‌العاده در سایر اقلام و مولفه‌های نظام پرداخت کارکنان دستگاه‌های اجرایی شود و از این رو مغایر جزء (۳) بند نهم سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری مبنی بر شفافیت و عدم ابهام در قانون‌گذاری و قانون‌نویسی ارزیابی می‌شود. گفتنی است که عدم توجه به ملاحظه فوق‌الذکر در بند (۱) قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور و ترمیم حقوق کارکنان و بازنشستگان کشوری و لشکری^۱، موجب بروز مشکلات و بی‌عدالتی‌های گسترده‌ای شد که در نهایت در جزء (۳) بند (الف) تبصره (۱۲) قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور^۲ مرتفع گردید.

بر اساس توضیحات فوق‌الذکر تبصره (۴) ماده واحده گزارش شور دوم کمیسیون اجتماعی در خصوص طرح حاضر^۳ مبنی بر ساماندهی و تدقیق حدود تاثیر این فوق‌العاده خاص بر سایر اقلام و مولفه‌های نظام پرداخت مورد تایید است.

۴. با توجه به اختیارات مهم و گسترده‌ای که در حکم جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت به دولت داده شده و همچنین وجود احتمال اجرای این حکم در قالب تصویب‌نامه‌های محرمانه توسط هیئت‌وزیران، ضروری است عملکرد دولت در اجرای جزء مذکور مورد نظارت دقیق مجلس شورای اسلامی قرار گیرد. بر این اساس ضروری است به منظور ارتقای شفافیت در تخصیص این فوق‌العاده خاص، تقویت انضباط مالی و افزایش پاسخ‌گویی، عملکرد این جزء، مشتمل بر دستگاه‌های اجرایی برخوردار از این فوق‌العاده خاص و میزان فوق‌العاده مذکور هر یک از آن‌ها هر شش ماه یک‌بار به کمیسیون‌های اجتماعی و برنامه، بودجه و محاسبات و معاونت نظارت مجلس شورای اسلامی ارسال گردد. بر این اساس تبصره (۳) ماده واحده گزارش شور دوم کمیسیون اجتماعی در خصوص طرح حاضر^۴ مبنی بر ضرورت ارائه گزارش مستمر اجرایی‌سازی این حکم توسط سازمان اداری و استخدامی کشور به مجلس شورای اسلامی مورد تایید است.

۱. (۲۰۰۰) امتیاز برای کارمندان مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۸/۷/۱۳۸۶ و معادل ریالی امتیاز مذکور برای کارمندان مشمول قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳/۶/۱۳۷۰ و سایر مشمولان جزء (۱) بند «الف» تبصره (۱۲) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور (به استثنای مشمولان قانون کار) و معادل ریالی (۲۱۰) امتیاز برای اعضای هیات علمی و قضات، با عنوان «ترمیم حقوق»، به صورت ثابت در احکام کارگزینی و قراردادهای آنان درج می‌شود.

این افزایش و نیز حقوق قضات و اعضای هیات علمی از سقف مقرر در تبصره (۱۲) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور مستثنی است. مبلغ ناشی از اعمال این افزایش مشمول کسور بازنشستگی می‌باشد. امتیاز مذکور برای افرادی که پس از تصویب این قانون در دستگاه‌های موضوع این بند بکارگیری می‌شوند، نیز اعمال می‌گردد.

اجرای این بند در خصوص نیروهای مسلح با اعمال تبصره (۲) ماده (۱۱۷) قانون مدیریت خدمات کشوری پرداخت می‌شود. شرکت‌های دولتی مندرج در پیوست شماره (۲) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور نیز مشمول این بند می‌باشند.

۲. امتیازات و مبالغ ریالی موضوع جزء (۱) ماده واحده قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور و ترمیم حقوق بازنشستگان کشوری و لشکری مصوب ۱۴۰۱/۸/۸ از تاریخ لازم‌الاجراء شدن قانون مذکور صرفاً در محاسبه حقوق بازنشستگی، پاداش پایان خدمت و ذخیره مرخصی استحقاقی در زمان بازنشستگی قابل محاسبه است و مشمول تبصره ماده (۷۶) قانون مدیریت خدمات کشوری نمی‌شود. مابه‌التفاوت ناشی از اعمال مغایر با این جزء که صرفاً در سال ۱۴۰۲ اعمال شده به‌عنوان تفاوت تطبیق در احکام کارگزینی درج و تا پایان قانون برنامه هفتم پیشرفت از محل افزایش‌های قانونی بعدی مستهلک می‌شود.

۳. مبالغ پرداختی تحت عنوان فوق‌العاده خاص موضوع این جزء، صرفاً در محاسبه حقوق بازنشستگی، پاداش پایان خدمت و ذخیره مرخصی استحقاقی در زمان بازنشستگی قابل اعمال است و در سایر مولفه‌های حکم کارگزینی از جمله حق شغل، حق شاغل، فوق‌العاده ویژه و فوق‌العاده جذب و نیز اضافه کار تأثیری نخواهد داشت.

۴. سازمان اداری و استخدامی کشور مکلف است گزارش اجرای این جزء مشتمل بر فهرست دستگاه‌های بهره‌مند از این فوق‌العاده خاص و میزان تخصیص یافته به هر یک از آن‌ها را هر شش ماه یکبار به کمیسیون‌های اجتماعی و برنامه، بودجه و محاسبات و معاونت نظارت مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

۴. جمع‌بندی

عدالت‌محوری در نظام جبران خدمات کارکنان بخش عمومی یکی از ارکان مهم و ملزومات اساسی تحقق نظام اداری صحیح و رفع تبعیضات ناروا محسوب شده و نقش مهمی در کارآمدی و ارتقاء بهره‌وری بخش عمومی و رشد و توسعه کشور برعهده دارد [۶]. این در حالی است که توزیع نامتوازن مزایا و فوق‌العاده‌های خاص و ویژه و نظایر آن در دستگاه‌های اجرایی گوناگون موجب شده عدالت‌محوری در نظام جبران خدمات کارکنان بخش عمومی کاهش یافته و نارضایتی کارکنان از نظام پرداخت دستگاه‌های اجرایی تشدید گردد. در این راستا مجلس شورای اسلامی در جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت، دولت را مجاز نموده نسبت به وضع فوق‌العاده خاص مشمول کشور اقدام قانونی به عمل آورد. با این وجود با عنایت به اینکه در بند (پ) ماده (۱) قانون مذکور، برخلاف ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، دستگاه‌های اجرایی به‌عنوان وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی زیرمجموعه قوه مجریه و شرکت‌های دولتی تعریف شده‌اند، عمده دستگاه‌های اجرایی خارج از قوه مجریه، مشمول فوق‌العاده خاص موضوع این جزء نمی‌شوند. در این راستا گزارش شور دوم کمیسیون اجتماعی در خصوص طرح اصلاح جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران، درصدد تسری حکم این جزء به سایر دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، نیروهای مسلح و سایر نهادهای زیرنظر مقام معظم رهبری، مجلس، قوه قضائیه، شورای نگهبان، مجلس خبرگان رهبری، مجمع تشخیص مصلحت نظام و شورای عالی امنیت ملی است. براین اساس در ادامه جمع‌بندی ارزیابی کارشناسی مرکز پژوهش‌ها در خصوص احکام مندرج در گزارش شور دوم کمیسیون اجتماعی در خصوص طرح حاضر در قالب جداول ذیل ارائه می‌شود.

شماره ماده	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون
ماده واحده	*			
تبصره ۱	*			
تبصره ۲			*	
تبصره ۳	*			
تبصره ۴	*			

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهاری نظر کارشناسی	متن اصلاحی
ماده واحده	چهار تبصره به شرح زیر به جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴۰۳/۰۳/۰۱ الحاق و عبارت «به استثنای جزء (۳) بند «ب» و تبصره های آن» پس از عبارت «بندهای فوق» در تبصره ذیل بند «ت» ماده مذکور اضافه می شود:	*				
تبصره ۱	برقراری فوق العاده خاص موضوع این جزء در خصوص کارکنان سایر دستگاه های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و همچنین نیروهای مسلح و سایر نهادهای زیر نظر مقام معظم رهبری، مجلس، قوه قضائیه، شورای نگهبان، مجلس خبرگان رهبری، مجمع تشخیص مصلحت نظام و شورای عالی امنیت ملی در سقف اعتبارات مصوب بودجه سنواتی هر دستگاه با رعایت ماده (۷۴) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۰۷/۰۸ مجاز است.	*			با توجه به اینکه از منظر اهداف قانون گذار از وضع این فوق العاده خاص (عدالت در پرداخت ها، نگره داشت و ارتقای بهره وری، انگیزه و کیفیت سرمایه انسانی و تقویت امور حاکمیتی) تفاوتی بین دستگاه های اجرایی مشمول و غیرمشمول در جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت وجود ندارد، بنابراین گسترش دامنه شمول فوق العاده مذکور به دستگاه های اجرایی غیرمشمول مورد تایید است.	
تبصره ۲	حداکثر میزان فوق العاده خاص موضوع این جزء برای م مشمولان قانون مدیریت خدمات کشوری تا سقف بیست و پنج هزار (۲۵۰۰۰) امتیاز و معادل ریالی آن برای سایر مشمولان است. در خصوص کارکنان شهرداری ها، پرداخت این فوق العاده با نظر وزیر کشور و متناسب با درجه شهرداری ها امکان پذیر است.	*			بخش نخست این تبصره در خصوص تعیین سقف برای فوق العاده خاص مورد نظر به منظور انضباط بخشی در اجرایی سازی آن مورد تایید است، اما عبارت انتهایی تبصره (۲) ماده واحده گزارش شور دوم کمیسیون اجتماعی مبنی بر اینکه در خصوص کارکنان شهرداری ها، پرداخت این فوق العاده با نظر وزیر کشور و متناسب با درجه شهرداری ها امکان پذیر است، دارای ابهام و مغایر جزء سوم بند نهم سیاست های کلی نظام قانون گذاری ارزیابی می شود. عبارت مذکور از این جهت که مشخص نیست ترتیبات مندرج در ماده (۷۴) قانون مدیریت خدمات کشوری در این خصوص لازم الاجرا است یا خیر، دارای ابهام است. هر چند به نظر می رسد از منظر حقوقی رعایت ترتیبات مذکور در این خصوص ضروری است، اما تجربه قانون گذاری در حوزه نظام جبران خدمات کارکنان دولت نشان می دهد کوچک ترین ابهام در نگارش قانون می تواند مورد سوء استفاده برخی از گروه های ذی نفع قرار گیرد. بر این اساس و با توجه به ضرورت نفی تبعیض	

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
					ناروا، موضوع بند نهم اصل سوم قانون اساسی، و هماهنگی در تعیین و پرداخت فوق‌العاده مذکور، پیشنهاد می‌شود عبارت «درخصوص کارکنان شهرداری‌ها، پرداخت این فوق‌العاده با نظر وزیر کشور و متناسب با درجه شهرداری‌ها امکان‌پذیر است.» از تبصره دوم ماده واحده حذف گردد.	
تبصره ۳	سازمان اداری و استخدامی کشور مکلف است گزارش اجرای این جزء مشتمل بر فهرست دسته‌گاه‌های بهره‌مند از این فوق‌العاده خاص و میزان تخصیص یافته به هر یک از آن‌ها را هر شش ماه یکبار به کمیسیون‌های اجتماعی و برنامه، بودجه و محاسبات و معاونت نظارت مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.		*		با توجه به اختیارات مهم و گسترده‌ای که در حکم جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت به دولت داده شده و همچنین وجود احتمال اجرای این حکم در قالب تصویب‌نامه‌های محرمانه توسط هیئت‌وزیران، ضروری است عملکرد دولت در اجرای جزء مذکور مورد نظارت دقیق مجلس شورای اسلامی قرار گیرد. براین اساس تبصره (۳) ماده واحده گزارش شور دوم کمیسیون اجتماعی درخصوص طرح حاضر مبنی بر ضرورت ارائه گزارش مستمر اجرایی‌سازی این حکم توسط سازمان اداری و استخدامی کشور به مجلس شورای اسلامی مورد تایید است.	
تبصره ۴	مبالغ پرداختی تحت عنوان فوق‌العاده خاص موضوع این جزء، صرفاً در محاسبه حقوق بازنشستگی، پاداش پایان خدمت و ذخیره مرخصی استحقاقی در زمان بازنشستگی قابل اعمال است و در سایر مولفه‌های حکم کارگزینی از جمله حق شغل، حق شاغل، فوق‌العاده ویژه و فوق‌العاده جذب و نیز اضافه کار تأثیری نخواهد داشت.		*		هر چند در جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت، به شمول فوق‌العاده خاص موضوع این جزء در کشور بازنشستگی اشاره شده است، اما به سایر ویژگی‌های این فوق‌العاده اشاره‌ای نشده است. این مساله می‌تواند موجب بروز ابهاماتی در دامنه تاثیرگذاری این فوق‌العاده در سایر اقلام و مولفه‌های نظام پرداخت کارکنان دستگاه‌های اجرایی شود و از این رو مغایر جزء (۳) بند نهم سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری مبنی بر شفافیت و عدم ابهام در قانون‌گذاری و قانون‌نویسی ارزیابی می‌شود. براساس توضیحات فوق‌الذکر تبصره (۴) ماده واحده گزارش شور دوم کمیسیون اجتماعی درخصوص طرح حاضر مبنی بر ساماندهی و تدقیق حدود تأثیر این فوق‌العاده خاص بر سایر اقلام و مولفه‌های نظام پرداخت مورد تایید است.	

منابع و مآخذ

- [۱] مرکز پژوهش‌های مجلس. (۱۴۰۳). بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور (۱۲): موضوع تبصره (۱۲) حقوق و دستمزد. شماره مسلسل: ۲۰۱۹۹. (تهیه و تدوین: سیدمجتبی شهرآئینی).
- [۲] مرکز پژوهش‌های مجلس. (۱۴۰۰). اظهار نظر کارشناسی درباره: «طرح تسری قانون مدیریت خدمات کشوری به شهرداری‌ها». شماره مسلسل: ۱۷۵۸۰. (تهیه و تدوین: سیدمجتبی شهرآئینی).
- [۳] مرکز پژوهش‌های مجلس. (۱۴۰۲). بررسی مصوبات کمیسیون تلفیق لایحه برنامه هفتم توسعه ارزیابی تغییرات نظامات اداری و استخدامی دستگاه‌های اجرایی. شماره مسلسل: ۱۹۳۷۰. (تهیه و تدوین: سیدمجتبی شهرآئینی).

- [۴] مرکز پژوهش‌های مجلس. (۱۴۰۱). اظهار نظر کارشناسی درباره: لایحه متناسب‌سازی حقوق کارکنان دولت و بازنشستگان کشوری و لشکری. ۱. کلیات و محورهای تصمیم‌گیری. شماره مسلسل: ۱۸۴۷۴. (تهیه و تدوین: سیدمجتبی شهرآئینی).
- [۵] مرکز پژوهش‌های مجلس. (۱۴۰۲). تحلیل و بررسی دامنه تأثیر مؤلفه «ترمیم حقوق» در سایر اقلام حقوق و فوق‌العاده‌های نظام پرداخت دستگاه‌های اجرایی (موضوع بند «۱» قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور و ترمیم حقوق کارکنان و بازنشستگان کشوری و لشکری). شماره مسلسل: ۱۹۶۰۲. (تهیه و تدوین: سیدمجتبی شهرآئینی).
- [۶] مرکز پژوهش‌های مجلس. (۱۴۰۱). اظهار نظر کارشناسی درباره: «طرح اصلاح ماده (۱۱۷) قانون مدیریت خدمات کشوری». شماره مسلسل: ۱۸۶۸۵. (تهیه و تدوین: سیدمجتبی شهرآئینی).
- [۷] مرکز پژوهش‌های مجلس. (۱۴۰۴). اظهار نظر کارشناسی درباره طرح: اصلاح جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران. شماره مسلسل: ۲۰۶۵۲. (تهیه و تدوین: سیدمجتبی شهرآئینی).
- [۸] مرکز پژوهش‌های مجلس. (۱۴۰۴). اظهار نظر کارشناسی درباره گزارش کمیسیون اجتماعی در خصوص: طرح اصلاح جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران. شماره مسلسل: ۲۰۶۵۲. (تهیه و تدوین: سیدمجتبی شهرآئینی).
- [۹] قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۶۸.
- [۱۰] سیاست‌های کلی نظام اداری، ابلاغی ۱۳۸۹.
- [۱۱] سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری، ابلاغی ۱۳۹۸.
- [۱۲] قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۴۰۳.
- [۱۳] قانون مدیریت خدمات کشوری، مصوب ۱۳۸۶.
- [۱۴] قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت، مصوب ۱۳۷۰.
- [۱۵] قانون محاسبات عمومی کشور، مصوب ۱۳۶۶.
- [۱۶] قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور و ترمیم حقوق کارکنان و بازنشستگان کشوری و لشکری، مصوب ۱۴۰۱.
- [۱۷] قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور، مصوب ۱۴۰۳.
- [۱۸] قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی، مصوب ۱۳۷۳.
- [۱۹] قانون الحاق بندهای «۱۱» و «۱۲» به قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی، مصوب ۱۳۷۶.
- [۲۰] قانون الحاق دو بند به قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳، مصوب ۱۳۷۶.
- [۲۱] قانون الحاق جهاد دانشگاهی به فهرست قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی، مصوب ۱۳۷۶.
- [۲۲] قانون تأسیس دهیاری‌های خودکفا در روستاهای کشور، مصوب ۱۳۷۷.
- [۲۳] قانون الحاق بنیاد امور بیماری‌های خاص به فهرست قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳، مصوب ۱۳۷۷.
- [۲۴] قانون هیئت‌امنانی صرفه‌جویی ارزی در معالجه بیماران، مصوب ۱۳۷۸.
- [۲۵] قانون تشکیل بنیاد فرهنگی و هنری رودکی، مصوب ۱۳۷۹.
- [۲۶] قانون الحاق سازمان دانش‌آموزی جمهوری اسلامی ایران به فهرست قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳، مصوب ۱۳۸۱.
- [۲۷] قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۸۴.
- [۲۸] قانون الحاق صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر به فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی، مصوب ۱۳۸۷.
- [۲۹] اساسنامه کمیته ملی پارالمپیک، قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور، مصوب ۱۳۸۲.

گزیده سیاستی

گزارش حاضر به ارزیابی گزارش شور دوم کمیسیون اجتماعی درباره طرح اصلاح جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت در خصوص تسری فوق العاده خاص موضوع این جزء به سایر دستگاه‌های اجرایی پرداخته و پیشنهادهایی در این باره ارائه می‌کند.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir